

מהווי הרפת

מסיפוריו של משולם סיקרון, משאבי שדה.

ראש השנה לרפתנים

נרים כוס הרפתן! לא, אינך קפיטן, אינך מתחיל בהפלגות אף אינך גומר מסעות. אין הפסקות אצלך. גם קיץ וגם חורף, גם בוקר קריר ולילה סוער שם בקצה המשק אור דולק במכון. יודע אני, אין היום שונה מאתמול, בשבילך גם אתמול חלבת ומחר תעבוד. ובכל זאת, שנה חדשה באה עלינו, שוב רוחות הסתיו מבשרות את החורף ובלילה סוגרים עוד כפתור בחולצה.

נעצור רגע ונרים כוס הרפתן, לחיי עוד שנה שעברה. עוד 365 יום של שלוש חליבות, (1095 חליבות) עם 100 המלטות וחצי מיליון ליטר חלב, והרבה עגלים ופרות שהלכו ל"מרבק" וחזרו על מגש, עם הרבה השגים קטנים וכשלוניות לא מעט ומאמץ ונכונות וצרות.

והרבה תכניות והבטחות. ענף עתיק היא הרפת וימיה כימי המשק, ולפעמים, כך נדמה, את כל הצרות היא סופגת. אם יש הפסקת חשמל, חצות, הכל ישנים ושקט בחוצות ורק בקצה המשק מגשש את דרכו בין פרות ומכונות, הרפתן. לחלוב הן צריך ואף למצוא פתרון. אם נפסקו המים ונפרץ איזה קו, הפרות גועות, רפתן מנסה למצוא פתרון. אם יש טרקטור ישן שכל

ענף בו מאס הוא מגיע לרפת, וכאן הוא מחזיק מעמד, נדלק הוא בקושי (כמו הרפתן) אך למשוך הוא יודע, אין כמוהו לכושר... אם תרנגולים בלול קצת מפגרים ותרנגולות מקרקות הצילו! הפתרון הוא ברפת. אם יש מים בסכר ועושים נסיון שעולה קצת ביוקר, מי ישלם גרעון? הרפת.

בקיפור, הרפתן את המשק אינך מציל ולא רק אתה כאן עושה מאמץ, אך בכל זאת מקומך עוד שמור בין טובי העושים, כך בשקט, פשוט. ובכן, נרים כוס הרפתן! לחיי השנה החדשה, בשבילך היא התחילה מיד.

ערב ראש-השנה תשכ"ו

בזרם בלתי פוסק

ינואר 1971

יסתובבו קצת יותר. החלום – חלום, והמציאות – אחרת!

לפני שנים רבות, כשהייתי בעצמי חדש והיו מסבירים לי שוב, ושוב... חיכיתי בקוצר-רוח שאחר יהיה ה"חדש" בענף, שלא אני אהיה האחד שבשבילו כל אחד יתעכב קצת ויסביר לו, איך לא עושים... מה...

הרבה זמן לא הוצרכתי לחכות. חדשים הגיעו וותיקים גמרו או נגמרו ולא עברו חודשים מרובים והפכתי ותיק שבוותיקים וכבר הייתי

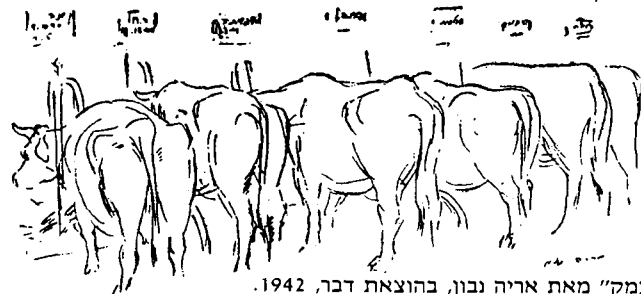
בזרם בלתי פוסק הם באים. כל שבוע מתנדב חדש, המסתובב בין הפרות והצנצנות, וההסברה מתחילה. איך להחזיק מכונה, איך לשטוף, איך להביא פרות ולסגור קבוצה וכו'... ובין הזמנים, כבדרך אגב, הזכרת שמות הפרות (כדי שמשוהו ייקלט) והסברה מקצועית. כן מסבירים... שנים קיוויתי שתגיע תקופה והצוות יתרחב. החדשים ייראו קצת פחות ופרצופים מוכרים

כמה מילים על חליבה, למרות שאני יודע שאין מי שלא ביקר במכון החליבה, ראה חליבה, יודע את כל מה שאפשר לדעת, ואפילו מדגים זאת בהסברה לאורחים.

בעבודת החליבה יש שני רפתנים, לכל רפתן אחריות על שלוש צנצנות וחצי מקבוצת הפרות. בדרך כלל לכל חולב תפקיד מוגדר. זה מכניס את הפרות, והשני מסדרן ושוטפן. וכל אחד מתעסק בשלוש המכונות שלו.

למנחם התחילו הצרות בשטיפת הפרות. תמיד כשהיה רוצה לשטוף היו לו בצינור קיפולים ולחץ לא היה לחץ. משום מה, נוהג היה להניח את קצה הצינור והולך לשחרר את הקפלים וכשהיה מצלית, היה קצה הצינור מתחיל לרקד ולהתז ולהתנועע במהירות ולהעיק מים לכל הכיוונים. אוי למי שעמד ממול, אני הייתי שם ולא פעם אחת. לזכותו ייאמר, שהיה נימוסי והיה מתנצל ומבקש סליחה, ואני הייתי עונה לו בחיוך רפה ורטוב... כשהייתי יוצא להכניס קבוצה חדשה של פרות, היה הוא מנצל את הזמן לעישון סיגריה, כאילו שעכשיו אין מה לעשות. והרי יש להשגיח על שש פרות נחלבות ולמנוע פקקים בכניסה. אבל מה שהיה משאיר אותי פעור־פה בחליבה היה, כשתוך כדי חליבה היה הוא קופץ לעזור לי!!! הוא, הטירון, היה מנתר לצד שלי ובחיוך של טוב־לב מוריד מכונה לפרה ולוחש: "היא גמרה, תראה... לא מגיע חלב לצנצנת", ומצביע על צנצנת של פרה אחרת...

תאמינו או לא, אבל גם הוא למד בסוף לחלוב, וגם הוא הכניס חדשים, וגם הוא... הלך. איך אמר קהלת: "הולך סובב לו הרוח..."

מתוך החוברת/ספרון "גלויות מן העמק" מאת אריה נבון, בהוצאת דבר, 1942.

מורה הילכות חליבה מוסמך, המוסמך והמסמך אחרים. שיטות הלמידה שלי ועזרי האימון השתנו והשתכללו עם הזמן והנכנסים, אם בהתחלה הייתי מסביר הרבה ומהר, ככל שעברו הימים דיברתי פחות ונתתי יותר להרגיש. הגעתי למסקנה, שהשיטה הנקלטת ביותר היא הנסיון. ובעיקר, טעות שנעשית ומחירה בצידה (כמו בעיטת פרה, מקלחת בלבוש מלא, זבל בקר שבמקום לדרך עליו קשה, למטה הוא בלתי צפוי ונוזלי ועוד...) דבר כזה אין שוכחים. תן לחדשים הזדמנות לשגות ואז הם ייזהרו משגיאות.

עברו הימים, לידי נולדו רפתנים, צמחו, אספו ותקו... הלכו. היתה תקופה שהפכתי לעצבני קצר־רוח, לא יכולתי להבין, למה "הם" לא מבינים דברים כל כך פשוטים. מה הם מפחדים מהפרות?! ואם התלכלכו, אז מה הפרצוף המורז הזה? הרי גם לפרות יש שלשול לפעמים. עד שהגיעו הימים בהם נהייתי לאדיש, לא מתלהב להסביר, לא מתעצבן משאלות, סתם מעיר משהו ושותק. עונה קצר ולעניין. כן! לא! לא כן! לא, לא כן!... מה שמפליא אותי תמיד מחדש, הוא הבטחון העצמי של החדשים. כל אחד רוצה לשמוע שהתפיסה שלו מצויינת, שעד עכשיו לא היה מוכשר כמוהו, ושהוא בכלל... ומשום מה עוברת הלחישת בין החדשים, שכשאני הייתי חדש הלך לי קשה ביותר להיכנס לחליבה. מה הם יודעים? הרי מההתחלה היו לי ביצועים למופת, מספיקה היתה לי הסברה פשוטה וכבר ידעתי! או שאולי אני כבר לא זוכר את הפאשלות שלי...

בהזדמנות זאת אני מוכרח לספר משהו של מנחם זה הבחור הבלתי נשכח מהגרעין. ולפני זה